

EMLÉK-HATÁS

Hegedűs Evelin Alexandra

Pécsi Tudományegyetem, Művészeti Kar

Festőművész szak, Negyedik évfolyam

Témavezető: Somody Péter DLA, egyetemi tanár

Amióta feltalálták a fényképezést, számtalan festő festett fotóról. A fotó utáni munka bizonyos szinten biztosítja a látvány után való, de mégis lassú, pontos festéshez szükséges feltételeket. Egy másik ok, amiért a festő fotót használ, ha a fotón olyasmi, vagy olyasvalaki látható, ami, vagy aki már nem létezik. A régi, kopott, fekete-fehér fotók aurája szinte már magától értetődően kínálkozik témának a festészet számára.

Ez az aura engem is megragadott, de hamar rájöttem, hogy nevetségesen kevés, ha csak másolásszerűen festményre viszem a régi családi fotóinkat. Évek óta foglalkoztat, hogyan lehet ezeket a régi fotókat valódi témává tenni, és milyen eszközei vannak a festészetnek, amik az emlékszerűséget jobban érvényre juttatják, mint egy fotó. A pályamunkáimon ezekkel a festészeti eszközökkel kísérleteztem.

EMLÉK-HATÁS

Hegedűs Evelin Alexandra

Pécsi Tudományegyetem, Művészeti Kar

Festőművész szak, Negyedik évfolyam

Témavezető: Somody Péter DLA, egyetemi tanár

Amióta feltalálták a fényképezést, számtalan festő festett fotóról. A fotó utáni munka bizonyos szinten biztosítja a látvány után való, de mégis lassú, pontos festéshez szükséges feltételeket. Egy másik ok, amiért a festő fotót használ, ha a fotón olyasmi, vagy olyasvalaki látható, ami, vagy aki már nem létezik. A régi, kopott, fekete-fehér fotók aurája szinte már magától értetődően kínálkozik témának a festészet számára.

Ez az aura engem is megragadott, de hamar rájöttem, hogy nevetségesen kevés, ha csak másolásszerűen festményre viszem a régi családi fotóinkat. Évek óta foglalkoztat, hogyan lehet ezeket a régi fotókat valódi témává tenni, és milyen eszközei vannak a festészetnek, amik az emlékszerűséget jobban érvényre juttatják, mint egy fotó. A bemutatott pályamunkáimon ezekkel a festészeti eszközökkel kísérleteztem.

Korábbi munkáimon, melyekhez régi családi fotókat használtam fel, az alakok és a környezet színben való elválasztásával törekedtem az „emlék-hatásra”. Hol a kép szereplőjét festettem meg koszos, monokróm színekkel, és a környezetét színesen, hol fordítva. Az előbbi az ember múlandóságára utal az építészeti környezetével szemben, az utóbbi a helyszín múlandóságára, amiben az ember felnő. Az ember ezeken a képeimen mint egy díszletbe helyezett múlandó élet szerepel.

Nem mondanám, hogy megszállottan kerestem a megoldást a „régifotók problémájára”, idő közben más témákkal foglalkoztam. Egy alkalommal egy olyan farostlemezt próbáltam újrahasznosítani, amire valaki valamikor már festett, és papírt is ragasztott. Ezeket nem

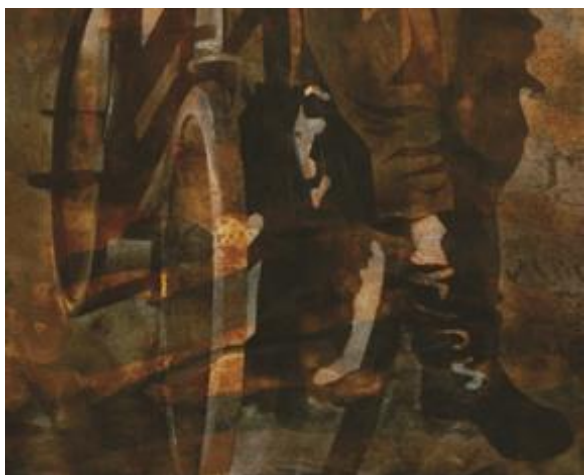
sikerült maradéktalanul eltávolítani róla, de érdekes mintázatokot alkottak a vékony, lazúros festékréteg alatt. Rájöttem, hogy ezt a „módszert” felhasználhatom a tűnékenység kifejezésére egy másik festményemen.

Maradt még korábbról olyan barna csomagolópapírom, amire nyomdafesték volt hengerelve, ezt használtam fel az „alapréteghez”. A jól felhígított és vékonyan kezelt olajfesték nem szívódik be a nyomdafestékes papírba, hanem annak a felszínén marad, egy elkülönülő, áttetsző réteggént. Ezért ezt a papírt ragasztottam fel ragasztóval kevert enyvvel a lealapozott vászonra, majd ahol száradás után felhólyagosodott, visszatépkedtem. Így helyenként előtűnt az alapozott vászon fehérje, és a csomagolópapír barnája. Ezeken a különböző anyagokon mind máshogy viselkedik az olajfesték. A tépkedés után következő réteghez jó hígra kevert barnás olajfestéket használtam, amit széles ecsettel vékonyan kentem fel, csöpögtettem, fröcsköltem, és folytattam. Azért barnásat, mert az antik hatást kelt.

Míg ez száradt, felismertem, hogy az ecset nem egészen alkalmas eszköz ahhoz a festékkezeléshez, amire szükségem volt. Másfajta eszközhöz nyúltam, a festőhengerhez. Hengerrel pont olyan egyenletesen, vékonyan és áttetszően lehet felvinni a híg olajfestéket, ahogy azt szerettem volna. Csak sablonra volt szükség.

A sablont úgy akartam elkészíteni, hogy minél hatékonyabban és gyorsabban lehessen elkészíteni vele a festményt, sok pepecselés, és a részletekbe való fölösleges elmerülés nélkül. A régi fotó tónusértékeit csoportosítottam, és ezek szerint a csoportok szerint vágtam ki a sablont, és kevertem ki a színeket.

Ezután már csak el kellett helyeznem a sablon első csoportjait az előbb elkészített, immár teljesen megszáradt „alaprétegen”, és hengerelni. Ahogy egy tónuscsoport megszáradt, azokat takartam le sablonnal, és egy másik csoport következett. A különböző anyagminőségű részekhez más-más hengerfejet használtam, a ruhákhoz sima szivacsosot, a füves-földes részekhez bolyhosat. A kép ezekből a hengerelt tónuscsoportokból hamar összeállt. Egy-két helyen az apróbb – sablonnal nehezebben megoldható – részeket ecsettel megfestettem.

A végeredmény azt hozta, amit vártam. Az eddig három képből álló sorozat minden darabján tűnékeny, áttetsző figurák állnak nagyon hasonló – talán ugyanaz a - kopár táj előtt. Csak állnak, mosolyognak, szinte az időbe fagyva. Érzékeljük őket, de testük mégis áttetsző, átdereng mögüle valami más, mintha szellemek lennének. Olyanok, mint az emlékképek.

A sorozat első darabjának címe Szabadidősben, a másodiknak Munkásban. Ez a két kép ugyanarról az emberről – a nagyapámról – mutat látszólag paradox képet. Az egyiken szabadidő ruhában, széles mosollyal támasztja a biciklijét, a másikon komolyságot sugárzóan, ballonkabátban és kalapban dohányzik, mint valami ügynök. A harmadik képen már nem egy magányos ember, hanem egy házaspár – felteszem a család régi rokonai – láthatók.

A témakörhöz választott kivitelezési módszerem helyességét egy szöveg, amit nemrég olvastam, még inkább alátámasztotta. Georges Didi-Huberman Hasonlóság és érintkezés című írásában a lenyomatkészítés filozófiai vonatkozására is rávilágít. „Akárhogy is legyen, a lenyomat feltételez egy hordozót vagy anyagot, egy mozdulatot, amely az előbbit éri (általában egy nyomó mozdulatról van szó, de legalábbis érintkezésről), és egy mechanikus úton létrejött eredményt, ami egy jelzés, bemélyedés vagy kiemelkedés formájában.” „Akármilyen egyszerű legyen is, a lenyomat mint technikai szerkezet mindig magában hordozza az időbeli, szimbolikus és testi összetettség minden összetevőjét.”

A nyom egyszerre utal annak a dolognak a néhai jelenlétére, és pillanatnyi hiányára, ami a nyomot hagyta. Így az általam választott hengerrel és sablonnal való lenyomatkészítés igazán illő technikai módszer a néhai jelenlétről és pillanatnyi hiányról szóló témához – még ha ez eredetileg nem is volt tudatos.